

Samen Sterk

*Voor veilige
sportvelden*

In deze presentatie,

- Wie zijn wij en wat doen we,
- Welke probleemgebieden onderkend Kvdga,
- Gezondheidsaspecten,
- Milieu aspecten,
- Hittestress,
- Economische aspecten,
- Voornaamste redenen ongerustheid,
- Technische of Ethische discussie,
- Doorkijkje naar de Toekomst,
- Stellingname,
- De Stelling.

Kvdga: wie zijn we en wat doen we?

Wij zijn een groep verontruste ouders, verenigd in een stichting.

We ondersteunen ouders of groepen in hun streven naar veilige sportvelden.

We verzamelen en delen informatie op dit specifieke gebied
Via website en/of social media.

We ondersteunen onderzoek en we doen zelfstandig onderzoek

We informeren betrokken partijen met als doel een (eventuele) informatie achterstand weg te werken

We denken hierbij zoveel mogelijk in oplossingen.

Bijzondere voorzorgsmaatregelen.

**Opvallend detail in het ECHA onderzoek!
(ook RIVM)**

Risico's voor de sporters zijn “nagenoeg verwaarloosbaar” .
Maar beide instanties geven wel de volgende aanbevelingen mee:

- ✓ Niet eten en drinken op de sportvelden.
- ✓ Voor het eten en of drinken handen wassen
- ✓ Na het sporten douchen.
- ✓ Het is beter om schoenen en sportkleren buiten uit te trekken om te voorkomen dat de rubberkorrels binnenshuis komen.
- ✓ Eventuele wonden moeten sporters snel schoonspoelen.
- ✓ En rubberkorrels die in de mond terechtkomen, moeten niet worden ingeslikt.

Gezondheidsaspecten rubbergranulaat

- Rubbergranulaat bevat aangetoond toxische stoffen, Yale 2018, 306 stoffen logen bewezen uit.
- Wijze van blootstelling en blootstellingsduur is discutabel. De velden worden namelijk niet alleen door verenigingen gebruikt, ze worden steeds meer ook door scholen, BSO's, kinderopvang etc, etc gebruikt. Daarnaast is er nieuw onderzoek beschikbaar waaruit blijkt dat naarmate de temperatuur van de velden toeneemt het uitwasemen van chemische stoffen, oa PAK's exponentieel toeneemt. (Celeiro 2018).
- Menseltoxiciteit is niet onderzocht, (1 en 1 is 3), sommige stoffen versterken elkaar.
- Blootstelling van jonge kinderen aan hormoonverstorende stoffen, oa BPA, is nauwelijks onderzocht. De hormoonhuishouding van kinderen in de pubertijd is onderhevig aan heftige veranderingen. De geringste blootstelling aan deze stoffen heeft hier invloed op.
- Het RIVM/STOWA 2018 onderzoek toont aan dat er twee "bioassays"

Gezondheidsaspecten rubbergranulaat

Rubbergranulaat bevat aangetoond toxische stoffen,
Yale 2018, 306 stoffen logen bewezen uit.

Er is nauwelijks wat bekend over de mengseltoxiciteit

Onderzoek RIVM 2017 is met name gericht op of er een causaal verband ligt tussen PAKs in het rubbergranulaat en kanker. Dit betreft een literatuurstudie. Zelf heeft het RIVM niets onderzocht. In eerder onderzoek gedaan door het RIVM is oa onderzocht of er PAK's terug te vinden zijn in de urine van voetballers. Dit onderzoek is zo slecht uitgevoerd dat het eigenlijk teruggetrokken zou moeten worden.

Maar hoe zit het met al die andere gifstoffen en andere ziekten en aandoeningen dan?

Er is niet bewezen dat de stoffen gebonden worden in het rubbergranulaat

EHHI onderzoek (peer review)

Onafhankelijke Amerikaanse wetenschappers (Yale / Princeton) over gezondheidsrisico's rubbergranulaat (november 2017):

EHHI bestudeerde en analyseerde een jaar lang 22 onderzoeken die wereldwijd door de rubberverwerkingsindustrie zijn besteld.

De onderzoeken die de industrie heeft laten doen naar de gezondheidsrisico's van rubbergranulaat, zijn onvolledig en bevatten fouten.

EHHI maakt zich ernstig zorgen omdat uit al deze studies blijkt dat er kankerverwekkende en giftige stoffen in rubbergranulaat zitten.

Milieu aspecten rubbergranulaat

Welke deelgebieden zijn er eigenlijk wat betreft milieu?

- Rivm/Stowa publiceerde 3 juli jongstleden een onderzoek naar de gevolgen van toepassing van SBR op het milieu. Voornaamste conclusie, toepassen van SBR heeft een aanzienlijk impact op het milieu. Het advise, beperk het toepassen van SBR, voorkom verspreiding naar de omgeving en nader onderzoek is vereist.
- Uitloging uit SBR van diverse veelal toxische stoffen, Yale 2018. Met name de zware metalen en minerale olien zorgen voor aanzienlijke bodemvervuilingen.
- Verspreiding van het infill materiaal naar omgeving.
- Het kunstgras met haar infill materiaal vertegenwoordigd een flink aandeel (20%) in het mondiale microplastics problem.
- Niet Circulair, in tegenspraak met wat de industrie beweerd is het materiaal niet te hergebruiken als infill materiaal. Hergebruik van SBR infill na 10 jaar

Milieu aspecten rubbergranulaat

Toxische stoffen in het rubbergranulaat komen in ons milieu terecht (door uitloging maar ook doordat 350 – 500 kilo per veld per jaar “verdwijnt”)

Mogelijk (zware) verontreiniging onder de velden en / of nabije omgeving

Inspectie Leefomgeving & Transport en de waterschappen hebben gefaald in het monitoren van het rubbergranulaat op kunstgrasvelden.

Rubbergranulaat erodeert en draagt bij aan de plastic soupe (microplastics)

Voornaamste redenen ongerustheid

De exacte receptuur van banden wordt geheim gehouden en verschilt per product én fabrikant.

Daardoor is het moeilijk te bepalen welke stoffen lekken en in welke hoeveelheid.

Er is geen consensus onder wetenschappers

Commerciële onderzoeksbureaus versus academische literatuur....

Hoe kan het dat rubbergranulaat onder mengselnorm valt ipv de productnorm?

Technische of ethische discussie?

Citaat medewerker RIVM,

Blijf bij de kern:

Sporten op zoveel verschillende giftige stoffen is niet gewenst. Ongeacht een discussie over definitie of waarden, dit zijn slechts bliksemafleiders.

Feit is dat

- Onze kinderen blootgesteld worden aan waarden van Zeer Zorgwekkende Stoffen, (ZZS).

O.a. BPA, o-toluidine, benzothiazolen, cyclohexamin, etc. én PAK's.

- Waarden die vele malen hoger liggen dan de norm voor producten, laat staan voor kinderen, de kindnorm, in REACH
- Voetballen kan ook op een ondergrond zonder SBR.

Er zijn voldoende alternatieven voorhanden.

Doorkijkje in de toekomst

Thema rubbergranulaat speelt in steeds meer landen,

Steeds meer gemeenten stappen over op alternatieven, voorzorg prevaleert.

Er is een nieuw zorgdocument in de maak, (BSNC).

De industrie tracht hiermee de verantwoordelijkheid in de schoenen te schuiven van terreingebruikers (de clubbesturen en terreinbeheerders).

De voorgestelde beheersmaatregelen gaan ongetwijfeld extra geld kosten, geld dat de gemeenschap mag ophoesten.

ECHA evalueert de norm voor PAK's in rubbergranulaat.

In 2019 wordt er een besluit genomen over de hoeveelheid PAK's die er in het SBR mogen zitten. Het voorstel is nu 17 mg/kg ds, daar waar de kindnorm is 0,5 mg/kg ds en de productnorm 1,0 mg/kg ds.

Stellingname.

Ook het RIVM geeft aan dat ondanks de vele onderzoeken lang nog niet alles onderzocht is.

Er looft veel meer uit dan wat nu meegenomen wordt in onderzoeken.

Meer dan 190 organische en anorganische verbindingen logen uit, een hele reeks zware metalen nog niet meegerekend.

Verder is de mengsel toxiciteit niet of nauwelijks bekeken.

Wat de risico's van blootstelling aan deze stoffen voor mens, dier en milieu betekend is niet voldoende onderzocht.

Uit een uitloog proef van een monster SBR granulaat uit Leeuwarden kwam naar voren dat er 190 organische en anorganische stoffen uitlogen, zeker 5 van deze stoffen staan op de ZZS lijst van Reach.

De overheid wil genX op deze lijst geplaatst zien zodat ze er beleid op kunnen maken..

Dit terwijl ze blijven weigeren op te treden wat betreft gemalen autobanden op sportvelden waarin zeker vijf stoffen voorkomen die al op deze lijst staan.

Gezien de vele, veelal toxische of carcinogene stoffen die uitlogen uit oude banden zou je mogen verwachten dat het voorzorgsprincipe prevaleert.

In plaats daarvan laat de overheid zijn oren hangen naar de succesvolle lobby van de banden inzamelaars die blijven hameren op het economisch belang.

Er zijn echter voldoende betaalbare alternatieven voorhanden.

Dat maakt dat het toepassen van gemalen autobanden op sportvelden onnodige risico's met zich meebrengen.

Stelling.

**Prevaleert het voorzorgsprincipe, bij twijfel niet springen,
of de economische belangen van de oude banden verwerkers.**

